

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Burse, oboare. — Aurul, America și Europa. — Naționalism economic. — Considerațiuni asupra unui exercițiu trecut. — Dividendele. — *Cronică*: Datoriile particulare interne ale României. Seantul Băneilor de emistune. — Situațiunea sumară a Băncii Naționale a României — Cursul valorilor la București.

Burse, oboare.

Presa ne-a adus vestea, că s'au înființat bursele din Cluj, Timișoara și Oradea. Ceice cred, că instituțiunea bursei este chemată de a contribui la promovarea prosperității economice a orașului, în care este înființată, sau chiar a regiunii dominate de acel oraș, au ocazia de a se bucura. Noi, ceice credem contrarul, și anume că instituția bursei este urmarea unei prosperități, și a unei activități economice intense, când ne dăm seama de comerțul ce se desfășură în cele trei orașe, pomenite mai sus, și mai ales de criza economică, de care suferim cu toții, trebuie să o spunem că bursele înființate în cele trei orașe sunt instituțiuni de prisos, ca să nu le zicem că sunt moarte. Aceste burse nu vor fi în stare să aducă nici un contra-serviciu real pentru sacrificiile materiale, pe cari le reclamă întreținerea lor. Oricât am voi să evităm să spunem lucruri neplăcute în legătură cu înființarea acestor burse, trebuie însă să ne spunem convingerea, bazată pe o obiectivă și serioasă chibzuire, că ceice au înființat acele burse au dat dovadă că nu înțeleg nevoile economice reale ale acestei provincii.

Chiar și dacă nu ar conține Legea actuală a burselor dispozițiile și restricțiunile cunoscute, nici atunci, în cele trei

orașe, — dintre cari numai Timișoara are un comerț mai dezvoltat, — nu ar fi nici o trebuință de vreo bursă, chiar nici de mărfuri, căci ceea de efecte este de-a-dreptul o primejdie, pentru ori-care oraș din țara noastră, în afară de capitală, unde, cu tot controlul nemijlocit al Guvernului încă s'au întâmplat lucruri regretabile. Chiar nici porturile noastre nu pot întreține o bursă de mărfuri, care să funcționeze întreg anul. Vânzările de cereale și cherestea, cari articole sunt cele mai însemnate la export, se fac cea mai mare parte, în afară de bursele din porturi, încât aceasta constatare ne îndreptățește să afirmăm că nici un oraș din țara noastră nu poate azi întreține nici o bursă de mărfuri, iar de cele de efecte nici nu mai vorbim.

Ținem să afirmăm aceste lucruri, pentru a ne verifica obiectivitatea vederilor, prin evenimentele viitorului apropiat.

* * *

Ni s'a impus prin Legea oboarelor din 1928, înființarea „oboarelor” după sistemul proiectat în vechiul Regat. La început se credea că „târgurile” noastre, cari funcționau spre deplina mulțumire atât a producătorilor, cât și a negustorilor și a consumatorilor, vor fi botezate în „oboare”, și va fi trecută conducerea lor din mâinile primăriilor, în aceea a producătorilor și negustorilor, cari au mai multe interese în jurul lor. Am avut ocazia să vorbim cu un cunoscător al acestei chestiuni, și după ce am cercetat și un obor din vechiul Regat, am ajuns la constatarea că chestia nu e atât de simplă precum se crede. În vechiul Regat, unde lipsa de scrupule în comerț, mai ales „la

fară", este, durere, atât de des constatăată, sistemul oboarelor a fost de-adreptul o binefacere, ba oboarele acolo mai pot continua, încă o durată de timp, de a fi folositoare și ocrotitoare a intereselor producătorilor. Nici acolo însă nu vor putea dăinui o vecie, pentru că obligarea producătorului să-și ducă cerealele la obor, dacă voiește să și-le vândă, sau dacă le-a vândut cumva de-acasă, să fie constrâns a trece cu ele prin obor, pentru a le putea livra cumpărătorului, este o măsură inutilă, care deoparte încarcă produsul cu cheltueli superflue, scumpindu-l, de altă parte îngreunează circulația bunurilor, cu formalități birocratice costisitoare și răpitoare de timp. Așa că oricât de sincer dorim „unificarea” pe întreagă linia, în chestia introducerii sistemului „oboarelor”, preconizate în Regulamentul Legii unificării lor, suntem hotărât împotriva lor, căci sistemul centralizator, care stă la baza lor, nu se potrivește nici pentru vechiul Regat, decât în regiunile cu o producție agricolă abundentă. Acel Regulament trădează o mentalitate pronunțat birocratică, asupra căreia trebuie atrasă atențiunea dlui Ministru al Industriei și al Comerțului; căci avem ferma convingere, că Dsa va schimba necondiționat acele dispoziții, cari nu folosesc nimăru.

* * *

Intre lozincele moderne, al căror rost practic l-a înțeles atât de bine Americanul, e și aceea a aducerii, a facerii de servicii. În baza acestui adevăr Bursele, și oboarele, numai atunci își justifică existența lor, dacă sunt capabile de-a aduce servicii reale vieții economice. Ori după cum am arătat mai sus, nici bursele, nici oboarele înființate nu-'s capabile de așa ceva. De ce, dar, să înființăm ori să întrefinem instituțiuni inutile? *Remizier II.*

Aurul, America și Europa.

Criza generală și cauza ei.

Într'o revistă streină G. Ferrero a publicat un articol, care arată cât se poate de clar starea financiară în care se află astăzi America și Europa.

Criza financiară prin care au trecut Statele Unite la sfârșitul anului trecut nu este ceva nou. Speculațiunea este o boală a prosperității, de-

oarece când afacerile merg bine oamenii devin c,țimiști. Aceasta criză a bătuit în St. U. de oarece în decursul războiului mondial nenumărate bogății europene au trecut marea. Un anuar arată că în anul 1913 St. U. dispuneau de 396 milioane Lire sterline aur, Franța 294, Anglia 224, Germania 209 și Italia 70. În 1923 St. U. avea rezerve 869 milioane, Franța numai 263, Anglia 183, Germania 139 și Italia 55.

În decursul războiului Europa a fost nevoită să cumpere în America arme, mașini, materii prime, cereale etc. în cantități enorme. Cum însă industriile țărilor beligerante nu producea decât pentru războiu, prin mărfuri n'au putut achita cumpărăturile decât parțial. Au plătit diferența fie din disponibilul lor asupra Americii, fie făcând datorii, ori când nu era altă scăpare trimițând aurul câștigat prin muncă și economii în decurs de 20 de veacuri. Astfel o parte însemnată a acestui aur a trecut Oceanul.

Aurul nu este o bogăție, este însă mijlocul de schimb cel mai comod, ca monedă. Într'o țară atât de activă ca St. U., care dispunea de atâtea bogății naturale, afluxul acesta a fost un stimulent bun. Toți câștigau mult, câștigurile ușoare au mărit consumațiunea, consumațiunea a activat producțiunea; urmarea a fost că toate industriile înfloreau. Această prosperitate a îndemnat lumea să speculeze la hausse până când a urmat crahul pe care-l cunoaștem din gazete.

Statele Unite însă nu sunt ruinate. Americanii își vor înțelege situațiunea reală, ea este încă favorabilă pentru a-și asigura o existență bună. Pe când situațiunea St. U. și după această criză este bună, a Europei, care suferă și ea din cauza aurului este rea.

Din datele statistice 1915—17 vedem că importul de aur al St. U. a depășit exportul cu un miliard dolari. În acești ani ai cumplitului războiu mondial Europa își făcea cumpărările de cari am amintit mai sus. Mulți au crezut că după războiu în schimbul mărfurilor livrate aurul va fi adus înapoi. Dar s'au înșelat. În decurs de 11 ani St. U. au exportat numai cu 900 milioane dolari mai mult decât au importat, ceea ce este foarte puțin când luăm în considerare marile și multele împrumuturi contractate în St. U. în acest interval. Aceasta se explică prin faptul că împrumuturile s'au făcut pentru mărfuri ori pentru acoperirea altor datorii.

Totalul este desechilibrat. Pe când în Europa aurul puțin descurajează și omoară inițiativa, în America abundența aurului produce o inflațiune și încurajază speculațiunile cele mai mari. Pentru a restabili deci echilibrul este absolută nevoie

ca o parte a aurului trecut în decursul războiului să fie adus înapoi care incontestabil ar da un mare impuls vieții noastre economice. Altfel vom merge spre ruină.

Europa cumpără în St. U. pentru acoperirea trebuințelor absolut necesare, cereale, bumbac, petrol, lemn, mașini, produse chimice, tabac etc. Pe lângă contravaloarea acestora trebuie să achite și dobânzile tuturor împrumuturilor contractate pe cari nu le cunoaștem exact, dar sunt desigur foarte mari. Numai Germania singură conform planului Dawes a împrumutat cea 10 miliarde de mărci, cu o dobândă de 6% și $\frac{2}{3}$ este plasată în St. U. Dacă ne gândim câte țări au să mai plătească datorii și dobânzi, ne putem ușor închipui ce sumă formidabilă se varsă anual în St. Unite. Cu ce va plăti însă Europa? Venitele ei sunt sumele spesate de Americani în Europa, remiterile Europeanilor cari trăesc în America și contra valoarea exportului mărfurilor. Credeți că intratele și eșitele se balansează? Dacă pasivul întrece în decurs de câțiva ani activul, diferența se acopere prin trimiterea de aur în St. U. În consecință aurul devine mai rar și scump în Europa și mai abudent și mai ieftin în St. U. Prețul tuturor mărfurilor va scădea în Europa și se va urca în St. U. În urma acestui fapt St. U. ar face cumpărări în Europa, ar aduce deci aur până când echilibrul prețurilor s'ar stabili.

Așa s'ar întâmpla, dacă n'ar interveni protecționismul vamal al St. U. Se știe că la scăderea prețurilor în Europa industriași St. U. se nizuiesc să urce vama. Aceasta le succede desigur cel puțin în parte. Dacă admitem că toate urcările taxelor de import din America corespund exact scăderilor de prețuri din Europa, vom ajunge în situația că Europa nu-și va putea acoperi deficitul decât prin expedierea de aur. Aceasta ar rări și mai mult aurul și ar produce în Europa o scădere artificială a prețurilor, care ar ruina industria, agricultura și comerțul. Cum n'ar mai fi capabilă să-și acopere deficitul, Europa s'ar duce spre peire sigură.

Din fericeire protecționismul vamal american nu este o măsură de precizie. Acțiunea lui asupra noastră este mai ușoară. Cu toate acestea se produc dificultăți și țările mai sărace sufer din aceasta cauză. Țările din Europa sunt silit să-și achite datoriile St. U. în aur ori valute forte — pentru a nu produce inflațiune — reduc biletele de bancă din circulațiune cari și așa nu erau de ajuns. Urmările sunt restrângerea creditului, scăderea prețurilor, falimente, crize industriale și agricole. Criza încă nu s'a generalizat, dar și țări ca Anglia, Franța etc. dau alarmă. Este clar, că dacă protecționismul vamal american nu se

va reduce pentru a permite Europeanilor, ca cel puțin parțial să se poată achita de datorii, în Europa se vor produce dificultăți mai serioase și critice decât se prevăd.

*

A trecut timpul când învingătorul câștiga aur dela cel învins, în zilele de azi acesta trece la neutri. Astfel St. U. și-au putut dubla aurul în decurs de 4 ani, deoarece 3 au fost în neutralitate.

De 50 de ani un curent istoric formidabil schimbă caracterul războiului: crece riscurile și diminuează șansele de reușită. Lumea abea acum și cu greu începe a înțelege aceasta nouă disproporțiune, însă pe măsură ce-și va da seama de ea, mari schimbări vor deveni inevitabile. Omul nu-și va schimba natura, ci-și va adopta ideile, sentimentele și instituțiunile la noua situațiune pe care o va crea încetul cu încetul fără să-și dea seama. D.

Naționalism economic.

Anul 1929, care s'a încheiat, este primul an al consolidării noastre financiare. Deasemenea putem spune, că a fost anul cu cele mai multe reforme.

Zorii anului 1929 erau încununați cu sentimente de bucurie și speranțe, căci schimbarea politică a adus pe lângă o schimbare de regim și o schimbare de sistem.

După cei zece ani dela terminarea marelui flagel mondial, fiecare s'a așteptat ca să vadă vindecate complet rănilile cauzate de războtu și să ne gospodărim viitorul fără prea mult amestec străin.

Cu durere constatăm că efectul deceniului plin de sforțare n'a corespuns așteptărilor noastre. Legile interdependenței economice au silit mândria națională, să încheie un capitol de mari sforțări și sacrificii, punând România în situație de a nu putea trăi, desvolta și prospera în concertul popoarelor europene, decât cu un foarte prețios sprijin și sub un rigid control.

E adevărat că o țară cu cât are mai multe legături economice și politice cu celelalte țări, cu atât situația ei va fi mai înfloritoare, putând conta cu certitudine într'un viitor apropiat, la sprijin când se va găsi în impas.

În acest caz fiecare Stat tinde a deveni producător, pentru ca celalalt Stat să depindă de el; deci primul dictează, iar al doilea acceptă.

Industria ia deci avânturi prodigioase în detrimentul agriculturii. Efectul este că se observă o supra-abundență de obiecte superflue și o lipsă

de produse agricole indispensabile vieții. Dar cine va cumpăra dacă toți devin industriași?

Chiar conferința economică internațională dela Geneva din Maiu 1927, a avut un caracter de naționalism economic.

Fiecare Stat urmărește un fel de înarmare economică prin taxe vamale protecționiste și nici unul nu vrea să facă gestul de politeță de a ceda, ceea ce în economia politică a secolului al XVII-lea se numește mercantilism.

Acest epitet de mercantilism nu este de fapt economie politică ci politică economică. În acest caz factorul economic cedează în favorul celui politic, deși este în joc economia națională.

Sistemul acesta al mercantilismului practicat de Statul burghez modern, a fost adoptat și la noi pe timpul guvernării liberale sub cunoscutul epitet prin „noi înșine“.

În secolul al XVII-lea Franța aderă la acest sistem al mercantilismului, susținând că ea poate prospera singură fără nici o legătură externă. Mai pe urmă pe la jumătatea a II-a a secolului al XIX-lea cel mai mare împărat al omenirii, Napoleon, declară „blocusul continental“, care interzice orice legături economice cu Anglia, cu scop de a lovi în comerțul exterior al ei, dar la urmă Franța a suferit din lipsa mărfurilor coloniale, mai ales zahărul și astfel s'a recurs la fabricarea lui din sfeclă. Un progres destul de remarcabil.

Izolarea aceasta de popoarele străine impune Statului crearea de tot felul de industrii, iar susținerea lor este o pagubă destul de mare, căci prin protecțiunile vamale deci neîncasare de venituri, apoi urcări de prețuri ce îngreunează traiul. La urma urmei cine rămâne păgubașul? Numai Statul, căci cine să fie cea mai mare instituție filantropică decât Statul care să plătească toate greșelile guvernelor? El rămâne la discreția futurora, ca să-și exercite meseria de guvernare politică.

E adevărat că nu putem neglija cu totul ramura industrială și să îmbrățișem numai pe cea agricolă, căci la un moment dat ne vedem siliți a cumpăra lucruri absolut indispensabile pe prețuri exorbitante și poate n'avem dela cine și pe unde le aduce, căci țările amice de odinioară, care-și impuneau autoritatea prin putere, le am devenit eri în războiu dușmani; iar azi când încheiem tratate de alianță pe petece de hârtie nu putem ghici ce va fi mâine, când din nou caută să se impue prin putere, în timp ce azi propagă pacea, face parte din așa zisa „Liga Națiunilor“ și caută rezolvarea diferendelor de odinioară pe calea dreptului.

Iată de ce unele lucruri ce par la prima vedere inutile sunt de cea mai mare importanță. E adevărat că pactul Kellogg, tratatele de alianță și pactele de neagresiune sunt simple petece de hârtie, iar pregătirile pentru pace vor fi tot preparative ascunse de războiu căci „Si vis pacem para bellum“, de vrei pace pregătește-te de războiu, iar ministerul de războiu ia numai denuțirea de ministerul apărării naționale.

Din cauza neînțelegerii între partidele politice pierde întreagă economia națională, căci ceea ce se constituie în zece ani se modifică într'unul, numai pentru a demonstra că se lucrează pentru binele țării.

De ex. pe când politica liberală era contra capitalului străin, actualul guvern tocmai încurajează intrarea capitalului extern, care la rândul-i concură la exploatarea bogățiilor minere mai ales petrolul, acolo deci unde poate trage maximum de profit cu capital și muncă străină, dictând prețurile după marile frustrări și plătind impozit după voie, iar guvernul a cărui preocupare de căpetenie a fost finanțarea produselor agricole, colindă înzadar pe la toate trusturile bancare pentru a participa la înființarea „Creditului Agricol“.

Se fac concesii pentru a se ieftini traiul, dar viața devine din ce în ce mai scumpă. Se închid fabrici, rămân lucrători pe drumuri, se reduc funcționari, iată problema cea mai ardentă de mâine. Ce vor face acești nenorociți și cine-i ocrotește? Statul. Și cine pierde. Tot Statul.

Iată dar cea mai mare familie în sânul căruia se găzduesc oameni și buni și răi, și de cei ce-l iubesc și de cei ce-l urăsc, dar la urma urmei cine suferă? Cetățenii ce alcătuiesc marea familie.

Nu vreau să fac din această mică expunere un caz de a critica o guvernare sau alta politică, căci această revistă de specialitate nu caută să bage intrigă și să arate lucrurile mai negre de cum sunt, cum fac marile cotidiene ce scriu mai multe lucruri rele decât bune.

Deci încredere și reclamă în fața străinătății.

Atunci la cine să recurgem? La puterile noastre proprii, urmând ca pe urmă să apelăm la sprijinul străin.

La noi protecționismul industriei naționale se manifestă în mod egal asupra tuturor categoriilor de industriași. — Pentru procurarea creditului necesar agriculturii ziarul „Curentul“ propune blocarea depozitelor la bănci pe termen fix și cu dobândă fixă. Vă puteți închipui situația critică la care ar ajunge băncile, când ar fi asaltate de deponenți, întrucât profitul cel mare îl trag, tocmai din diferența între dobânda la depuneri și cea dela împrumuturi.

S'ar putea ajuta agricultura acordându-i-se credite cu dobândă redusă și pe termen lung. Știm că agricultura depinde de sol și climă. Primul cade sub puterea omului, iar cea de-a doua de cine să depindă? De puterea cerească. De plouă se face recoltă bună. De nu, rămâne bietul agricultor în deficit și ce folos de atâta muncă? Dar datoriile ce ajung la scadență, cer o nouă dobândă și de unde? Vinde, sărmanul, toamna puțina agoniseală de peste an pe un preț derizoriu, pentru a plăti datoriile exigibile, ca mai târziu să cumpere din nou ce a vândut cu un preț înzecit și de unde bani? Recurge din nou la împrumut și așa se succede o datorie după alta până ce nu le mai poate plăti. Extrăgând de aici celelalte datorii și mai mari ca cea către fisc etc.

Iată dar la ce am ajuns până acuma din lipsa de credit al agriculturii.

În schimb s'au făcut mari sacrificii cu industria acordându-i-se credite ieftine, grație „Creditului Industrial“, apoi protecțiunii vamale, dar efectul ieftinirii tratului nu se simte de loc la prețul de vânzare, căci fie că e concurată de industria străină, fie condusă prea mult de dorul câștigului sau la urma urmei e neglijată cu comenzi din partea celui ce o ocrotește, Statul, după cum se și întâmplă.

Deci prin „noi înșine“ n'avem încredere în noi înșine. G. S.

Considerațiuni asupra unui exercițiu trecut.

(Continuare).

Nici băncile n'au stat tocmai pe roze. Anul 1929 se caracterizează printr'o măcinare sistematică a tuturor valorilor materiale. Creditele acordate de bănci se bazează pe valoarea bunurilor oferite ca garanție. Scăzând valoarea bunurilor, băncile s'au văzut silite să ceară noi acoperiri, sau, în cazul când debitorul nu le putea îndeplini această nouă condiție pentru menținerea creditelor vechi, să scoată la vânzare averea acestuia.

Averea debitorului? Acțiuni, efecte publice, mărfuri, clădiri, pământ cultivabil etc.

Toate acestea au pierdut din preț, pentru că, pe de o parte, rentabilitatea lor a scăzut simțitor, pe de altă parte, pentru că între cerere și ofertă s'a născut o disproporție anormală. La toate acestea trebuie să mai adăugăm forța de cumpărare slăbită a publicului și tabloul e aproape complet.

Unul dintre motivele cari au contribuit la devalorizarea bunurilor a fost așa dar disproporția între cerere și ofertă.

Care a fost influența, pe care au exercitat-o băncile asupra cursurilor pieței, — ținând seama de legea cererii și a ofertei — prin scoaterea la vânzare a averii debitorului?

Un exemplu ne va lămuri: X avea în 1928 un credit votat de Lei 1,000.000 la cutare bancă, cu acoperire de efecte în valoare de Lei 2,000.000. În decursul anului 1929, valoarea efectelor s'a topit treptat până aproape la jumătate. (Nu se poate? Acțiunile Băncii Naționale, Marmorosch Blank, Banca Românească, Banca de Scont a României, Banca de Credit Român, Banca Generală Română etc. etc. Le-am luat toate în ordinea care sunt publicate la darea de seamă asupra cursurilor bursei și n'am greșit la nici una dintre ele! Și am putea merge până la sfârșit mereu așa, fără să facem aproape nici o excepție). Banca desigur n'a așteptat până când să-i scadă acoperirea la valoarea împrumutului acordat, — ci a cerut o nouă acoperire. — Nu i s'a dat. Împrumutul a fost împrorocuit, iar efectele, cari serveau ca acoperire au fost scoase la vânzare în mod forțat. Urmarea: cursul efectelor respective, fatal, a trebuit să scadă și mai mult, deoarece banca a vândut stocul de acțiuni al debitorului pe cursul ce i s'a oferit.

Așa dar băncile, pentru a-și salva capitalul împrumutat, s'au văzut silite uneori să mărească oferta, prin vânzarea bunurilor ce le serveau ca acoperire la împrumuturile acordate clienților. În felul acesta ele au contribuit — împotriva voinței lor exprese, forțate de împrejurări — la scăderea valorii bunurilor.

Nu avem dreptul să învinuim băncile, că n'au știut să-și sacrifice interesele proprii interesului general de a nu contribui și mai mult la devalorizarea averii particulare. În asemenea împrejurări fiecare își apără jocul cum știe și cum poate. Și-apoi, la urma urmei, procentul cu care au contribuit băncile la această devalorizare a fost minim. Vina împrejurărilor de azi o poartă politica economică mondială, care ne a gratificat cu o supra-producție exagerată. Aci e bubă cea mare. Împotriva politicii economice mondiale nu noi suntem chemați să reacționăm. Dor reacționa cu toată făria împrejurările, născute din încălcarea celor mai elementare reguli ale economiei politice. Ceeace ne doare însă, e că efectul acestei reacțiuni îl vom simți deopotrivă și noi, dacă nu chiar mai mult decât alții.

Devalorizarea averilor a influențat puterea de plată, respective puterea de cumpărare. Puterea

de cumpărare scăzută a pieții înseamnă lipsă de afaceri. Ori băncile din afaceri trăesc.

Dacă pe lângă toate acestea mai luăm în considerare numărul mare de insolabilități (falimente, concordate forțate și preventive), precum și nesiguranța pieții, ne putem face o iconă destul de fidelă despre greutatea mari, pe cari au avut să le înfrunte instituturile financiare în anul 1929.

Totuși, în ciuda tuturor acestor împrejurări, numai o singură întreprindere bancară (dintre cele mari) a încetat plățile în anul trecut (Banca Franco-Română, București). Celelalte și-au ținut locul.

Act am putea aminti și ceva în legătură cu băncile în refacere. Acestea n'au fost mai norocoase în ceea ce privește vremurile, prin cari au trebuit să treacă în anul 1929. Dimpotrivă: asanarea băncilor în situație de jenă a fost și mai grea, iar scontul ridicat al Băncii Naționale (3% și 4% deosebire față de 1928) le-a încurcat de-a binelea socotelile.

Am vorbit mereu de „cursuri” scăzute. Să vedem cari sunt fluctuațiile, pe cari le-au înregistrat hârtiile de valoare în anul de pomină 1929?

Câteva exemple:

1. *Acțiunile Băncii Naționale a României* la începutul lunii Ianuarie 1929 cotează Lei 12.300 (2 Ian.). Pe la mijlocul lunii Febr. 1929 cursul lor scade la Lei 13.500. La 20 Febr. 1929 cursul lor scade la Lei 12.550. Dela 20 Febr. valoarea lor de curs se ține până la 30 Aprilie 1929 peste această limită. La 30 Aprilie acțiunile Băncii Naționale sunt negociate pe cursul de Lei 11.000—11.100. În luntie 20 acelaș an Lei 8500. De aci înainte până în 1 Oct. 1929 cursul lor se mai ridică atingând limita maximă de urcare în 10 Iulie (Lei 10.600). La 1 Oct. valoarea lor e aceeaș cu cea din 20 luntie (Lei 8500), iar dela 1 Oct. până la finea anului cursul lor stagnează, pentru ca la finea lui Decembrie să înregistreze Lei 7500 pro acție. *Dacă luăm ca bază cursul dela începutul anului 1929 (Lei 12.300) și-l raportăm la cel de sfârșit de an, observăm, că acțiunile Băncii Naționale au pierdut în decursul anului 1929 39,03% din valoarea lor de bursă.*

2. *Marmarosch Blank & Co. București.* La 2 Ianuarie 1929 Lei 1550. La 1 Febr. 1700. Este cursul cel mai mare, pe care l-au atins în 1929. Limită infimă pe care au înregistrat-o acțiunile acestei bănci în decursul anului 1929 a fost între 20—31 Decembrie (Lei 990). *Raportată această*

valoarea la valoarea începutului de an, pierderea se cifrează la 36,13%.

3. *Banca Românească, București.* Curs de deschidere pro 929: Lei 1160 (2 Ian.). Limita maximă: Lei 1300 (3 Febr.). Cursul de fine de an: Lei 750 (31 Dec.). *Acțiunile Băncii Românești au pierdut din valoarea lor de bursă în anul 1929: 35,35%.*

4. *Banca de Scont a României, București.* La 2 Ian. 1929: Lei 445. Curs maxim atins în decursul anului: Lei 480 (10 Ian.—11 Febr. 1929). La sfârșitul anului: Lei 300. *Pierderea suferită: 32,59%.*

5. *Bank Of Roumania Limited, sucursala București.* Inceput: Lei 2800. Curs maxim: Lei 3600 (20 Aprilie—2 Maiu). Incheierea: Lei 2200. În timpul dela 1 Ianuarie 1929—31 Dec., acelaș an, *valoarea acției la bursa din București a scăzut cu 21,43%.*

6. *Banca Comercială Română s. a. București.* La 2 Ianuarie: Lei 2000. La sfârșitul anului: Lei 900. Cursul ultim reprezintă o pierdere de 55% față de cursul de deschidere.

Cea mai mașteră cu cotarea valorilor în decursul anului 1929 însă tot n'a fost bursa noastră dela București. În această privință Americanii s'au arătat mult mai destoinici decât Europeanii. Bursa din New-York a distrus în anul trecut averi de multe miliarde în decurs de câteva zile. La noi au fost scăderi ce e drept, dar cursurile au desenat totuși o pantă mai lină, în orice caz nu bruscă din seamă afară, cum s'a întâmplat peste ocean.

Comerțul exterior a fost și el anemic. O urmare firească a stărilor anormale a fost (după datele pe cari le avem până acum, căci nu sunt date integral publicității) o balanță comercială deficitară. Nu cu mult însă. Și aceasta, adevăratul, că deficitul nu este prea mare, nu trebuie să ne îmbucure prea mult. Am avut import puțin numai pentru că puterea noastră de cumpărare s'a micșorat. Atâta tot. Valoarea importului dela 1 Ian. 1929—31 Oct. 1929 face în total Lei 24.657.990.849 față de Lei 27.334.492.643 cât a fost pe aceeaș perioadă în 1928. Prin urmare o scădere de Lei 3 miliarde. Exportul dela 1 Ian.—31 Oct. 1929 face Lei 21.885.402.744 față de Lei 22.423.658.726 în 1928.

Făcând situația pe această perioadă în 1929 aflăm un minus la export față de import de Lei 2.772.588.105, iar în 1928 Lei 4.910.833.917.

Dividendele

ce plătesc băncile pe anul 1930.

„Albina“, Sibiu	18 ⁰ / ₀	Lei 90—	net
„Ardeleana“, Orăștie	15 ⁰ / ₀	„ 75—	„
„Armonia“, Cincul-Mare	12 ⁰ / ₀	„ 120—	„
„Auraria“, Abrud	12 ⁰ / ₀	„ 60—	„
„Banca Agrară“, Cluj	9 ¹ / ₀	„ 91—	„
„Banca Aurora“, Năsăud	22 ⁰ / ₀	„ 22—	„
„Banca Centrală“, Cluj	12 ⁰ / ₀	„ 26—	„
„Banca Poporală“, Dej	15 ⁰ / ₀	„ 37·50	„
„Bea Poporală“, Caransebeș	20 ⁰ / ₀	„ 85—	„
„Banca Românească“, București		„ 82·82	„
„Banca Națională a României“, București		„ 396—	„
„Banca Viticolă a României“, București		„ 23·64	„
„Bocșana“, Boeșa Montănană	20 ⁶ / ₀	„ 170—	„
„Câmpiana“, Mociu	24 ⁰ / ₀	„ 48—	„
„Cordiana“, Fofeldea	50 ⁰ / ₀	„ 50—	„
„Crișana“, Brad	20 ⁰ / ₀	„ 100—	„
„Economul“, Cluj	17 ⁰ / ₀	„ 17—	„
„Furnica“, Făgăraș	14 ⁰ / ₀	„ 70—	„
„Goronul“, Aiud	15 ⁰ / ₀	„ 30—	„
„Grănițerul“, Dobru	14 ⁰ / ₀	„ 7—	„
„Maramurașana“, Sighet	20 ⁰ / ₀	„ 82—	„
„Minerva“, Beclean	18 ⁰ / ₀	„ 90—	„
„Mureșana“, Reghin	16 ⁰ / ₀	„ 16—	„
„Olteana“, Viștea de jos	16 ⁰ / ₀	„ 80—	„
„Oravișana“, Oravița	10 ⁵ / ₀	„ 70—	„
„Poporul“, Săliște	22 ⁰ / ₀	„ 22—	„
„Porumbăceana“, Porumbac	8 ⁰ / ₀	„ 40—	„
„Prima Ardeleană“, Cluj	12 ⁰ / ₀	„ 60—	„
„Sălăgeana“, Jibou	12 ⁰ / ₀	„ 60—	„
„Sebeșana“, Sebeș-Alba	20 ⁰ / ₀	„ 100—	„
„Șercațana“, Șercaia	20 ⁰ / ₀	„ 20—	„
„Silvania“, Șimleul-Silvaniei	18 ⁰ / ₀	„ 73·80	„
„Soc. Naț. de Credit Ind.“, București		„ 82·20	„
„Someșana“, Dej	10 ⁰ / ₀	„ 20—	„
„Uatra“, Cluj	14 ⁰ / ₀	„ 28—	„
„Viitorul“, Oana-Sibitului	20 ⁰ / ₀	„ 10—	„
„Vlădeasa“, Huedin	20 ⁰ / ₀	„ 40—	„
„Voileana“, Voila	10 ⁰ / ₀	„ 50—	„

CRONICA.

Datoriile particulare interne ale României sunt evaluate, pentru 1928, de d-nii Eugen Giurgiu și Dim. Iordan, într'un studiu apărut în „Buletinul Camerelor de comerț și de industrie“, la suma de Lei hârtie 108 miliarde rotund sau Lei 3439 milioane aur. Din acestea sunt Lei 53 miliarde la bănci particulare și Lei 12·5 miliarde

la Banca Națională. Restul la institute de credit hipotecar, de credit agricol etc.

În 1920 aceste datorii s'au cifrat cu Lei hârtie 12.036 milioane sau Lei aur 1137 milioane.

Cifra datoriilor particulare imediat după războiu, în anii 1919 și 1920 reprezenta 88·3 și 76·6 Lei aur pe cap de locuitor, pe când în 1927 și 1928 ea atinge 184·9 și 194·1 Lei aur, adică aproape suma întreită.

*

Scontul Băncilor de emisiune.

Banca Angliei	3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀
Banca Națională a Austriei	6 ⁰ / ₀
Banca Națională a Belgiei	3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀
Banca Națională a Bulgariei	10 ⁰ / ₀
Banca Națională a Cehoslovaciei	5 ⁰ / ₀
Banca Națională a Elveției	3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀
Banca Finlandei	7 ⁰ / ₀
Banca Franței	3 ⁰ / ₀
Banca Imperiului German	5 ¹ / ₂ ⁰ / ₀
Banca Italiei	6 ¹ / ₂
Banca Națională a Jugoslaviei	6 ⁰ / ₀
Banca Națională a Poloniei	7 ⁰ / ₀
Banca Națională a României	9⁰/₀
Banca de Stat a Rusiei	—
Banca Suediei	4 ⁰ / ₀
Băncile de Rezervă federale (U. S. A.)	4 ⁰ / ₀
Banca Națională a Ungariei	6 ⁰ / ₀

Situațiunea sumară a Băncii Naționale a României

Extragem din ultima situațiune sumară, dela 12 Aprilie 1930, a Băncii Naționale următoarele poziții:

Activ	Lei
Aur în țară și străinătate	9.256,916.326
Devize	2.417,652.965
Monetă divizionară	451,079.278
Portofoliul comercial	9.718,903.028
Imprumut. pe efecte publ., warante etc.	862,154.648
Datoria Statului	3.797,426.005
Avansuri temporare Tezaurului	2.000,000.000
Efecte publice	713,471.639
Fond. de pens. și asistență pt. personal	114,347.880
Imobile	447,392.334
Mobilier și mașini de imprimare	69,888.756
Cheltuieli de administrație	145,350.172
Argint—Lingouri și monete	7,267.283
Conturi diverse	2,159,804.472
Totalul activelor	32.159,757.782

Pasiv

Capital	600,000.000
Fonduri de rezervă diverse	796,406.349
Bilete B. N. R. în circulațiune	19.893,420.883

Conturi curente și recepise la vedere	8.002,070.669
Dobânzi și beneficii diverse	300,944.295
Conturi diverse	2.008,066.517
Raportul între stocul de aur și angajamente	33,18 ⁰ / ₀
Raportul între stocul total și angajamente	41,71 ⁰ / ₀

Taxa:	Scont	9 ⁰ / ₀
	Dobânda	10 ⁰ / ₀

Cursul Valorilor la București

la 24 Aprilie 1930.

EFECTE

	Dob. anuală	Cursul
Rentă 1913 original	4 ¹ / ₂	65—70
Rentă 1913 duplicate	4 ¹ / ₂	62—64
Scris Rurale	5	48—48 ¹ / ₄
Scris Urb. București	5	47 ¹ / ₂ —47 ³ / ₄
Scris Urb. Iași	5	43 ¹ / ₄ —43 ¹ / ₂
Comuna București	4	45—47
Comuna București	5 ⁰ / ₀	49—51
Imprumutul Național 1916	5	61 ¹ / ₂ —61 ³ / ₄
Imprumutul Unirii 1919	—	61 ¹ / ₂ —61 ³ / ₄
Imprumutul Refacerii 1920	5	61 ¹ / ₄ —61 ¹ / ₂
Renta improprietăririi	5	51 ¹ / ₄ —51 ¹ / ₂
„ 1903 original	5 ⁰ / ₀	65—70
„ 1903 duplicate	5 ⁰ / ₀	55—60

BĂNCI

	Val. nom.	Cursul
Banca Națională	500	6750—6800
Marmorosch Blank & Cie ex. cup.	500	880—885
Românească	500	665—670
„ pui	500	650—655
De Scont ex. cup.	500	215—220
Comerc. Română ex. cup.	500	800—810
Credit Român ex. cup.	500	685—690
Generală ex. cup.	500	385—590
Viticola ex. cup.	500	230—235
Comerț Craiova ex. cup.	500	625—635
Com. Ital. și Rom.	500	675—690
Albina Sibiu ex. cup.	500	770—780
Carpaților	500	370—380

ASIGURĂRI

Dacia-România ex. cup.	2000	5000—5050
Națională	500	850—860
Generală	500	2000—2025
Agricola ex. cup.	500	925—950
Steaua României	500	1225—1250
Prevederea	200	470—480
Soc. Urania	1000	2250—2300

PETROLIFERE

Steaua Română	500	770—780
Astra Română	500	1580—1600

	Val. nom.	Cursul
Speranța opt. ex. cup.	500	600—620
Speranța pui ex. cup.	500	320—330
Petrol Blok	500	200—205
Petrolul Rom. opt.	500	280—300
Petrolul Rom. (pui)	500	150—160
I. R. D. P. opt.	500	185—190
Concordia	250	980—1000
Creditul Minier opt.	500	445—450

DIFERITE SOCIETĂȚI

Reșița	500	445—450
C. Tramv. Buc.	500	750—760
Govora-Călimănești purtător	200	140—150
Govora-Călimănești nom.	200	140—150
Cartea Românească ex. cup.	500	270—280
Creditul Technic purt.	500	365—375
Creditul Technic nom.	500	360—370
Letea opt. ex. cup.	500	475—480
Clădirea Românească opt. ex. c.	500	440—445
Mica ex. cup.	500	345—350
Carpatina	500	850—900
Credit Industrial ex. cup.	1000	540—550

MONEDE EFECTIVE

Dolari	167·60—167·80
Sterline	820·00—825·—
Lirete	8·90—9·05
Cor. cehe	4·97—5·02
Franci francezi	6·63—6·65
Franci belgieni	4·62—4·70
Franci elvețieni	32·60—33·—
Mărci germane	40·15—40·35
Zloți	18·76—19·25
Șilingi austr.	23·80—23·90
Pengő	29·30—29·65
Dinari	2·95—3·—
Leva	1·19—1·23
Drachme	2·21—2·27
Lire otomane	78·00—81·—
Napoleon	655—660·—

Depozitul mașinilor de scris

„REMINGTON“

„DACIA TRAIANĂ“, SIBIU.

Tot aici se mai află:

Scala despre timbrele de 0.132⁰/₀ și de imp. proporțional de 1.32⁰/₀. Prețul Lei 20.—